

پیرند سخن

مؤلفین:

دکتر سولماز مظفری

الهام ولایتی

زهرا حیدری

انتشارات نامه‌ی پارس

۱۳۹۳

سرشناسه	:	مظفری، سولماز، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	پرتد سخن / تالیف سولماز مظفری، الهام ولایتی، زهرا حیدری.
مشخصات نشر	:	شیراز: نامه‌ی پارسی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۲۱۲ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۶-۱۲-۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	ادبیات فارسی -- مطالب گونه‌گون
موضوع	:	فارسی -- مسائل متفرقه
شناسه افزوده	:	ولایتی، الهام، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	:	حیدری، زهرا، ۱۳۶۱ -
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۳ پ ۴ عم/ ۴۳۴۱ PIR
رده بندی دیویی	:	۸۱۶۸/۰۰۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۶۶۳۲۲۵

انجمن ایرانی
۱ ۳ ۹ ۳

شیراز، میدان شهرداری، خ پیروزی (نمازی)،
جنب بانک تجارت شعبه پیروزی، طبقه اول ۰۷۱۳۲۳۳۱۲۸۰
Nameye.parsi@gmail.com

□□□

پرتد سخن

مؤلفین: دکتر سولماز مظفری / الهام ولایتی / زهرا حیدری

□□□

توبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۳ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: دنیا
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۶-۱۲-۰

□□□

ویراستار: زهرا حیدری / طراح جلد: شمیم احمادی
صفحه‌آرا و ناظر چاپ: جمشید رضایی

□□□

آماده‌سازی پیش از چاپ: مؤسسه‌ی کتاب آرایان پارس
تلفکس ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱ - ۳۲۳۱۲۸۰
Ketab.arayan@gmail.com

□□□

Printed in the Islamic Republic of Iran-Shiraz

حق چاپ محفوظ است.

پیش‌گفتار

پروردگار را سپاسگزاریم که توفیق خدمتی ناچیز به مؤلفین عطا فرمود و جرأت و شهامتی بخشید تا اقدام به تهیه و انتشار این اثر نمایند، آن هم در ملک ادب‌پرور پارس که خواجه‌ی راز به زبان حال ایشان چنین ترنم نموده:

به شیراز آی و فیض روح قدسی بجوی از مردم صاحب کمالش

آن‌چه این اقدام را برایشان آسان نمود، پس از امید به فضل و رحمت خداوند متّان، همانا الطاف کریمانه و دیدگان خطاپوش استادان و همکاران گوهرشناس است که ما را از راهنمایی‌ها و نظرات ارزشمند خویش بی‌نصیب نخواستند گذاشت:

آبرو می‌رود ای ابر خطاپوش بیار که به دیوان عمل نامه سیاه آمده‌ایم

مؤلفین کتاب حاضر هرگز ادعای تهیه‌ی کتابی بی‌عیب و نقص را ندارند؛ اما سعی بر آن بوده است که مناسب با شرایط و ظرفیت‌های علمی دانشگاه‌ها و استفاده‌ی مفید از امکانات موجود، تمامی تلاش خود را صرف به‌گزینی مطالب نمایند. در این مسیر مرهون تلاش‌ها و مساعدت‌های عزیزان بسیاری بوده‌ایم که در این مقدمه‌ی کوتاه امکان تشکر از همه‌ی آن‌ها وجود ندارد، اما بایسته است به نام بعضی از این عزیزان اشاره شود: این اثر را مرهون همکاری‌های بی‌دریغ و به‌پشتوانی استادان ارجمند، آقای محمدرضا قانعی، معاونت سما دانشگاه آزاد اسلامی شیراز و خانم مریم حق‌پناه، ریاست دانشکده‌ی سما واحد خاوران می‌دانیم و از زحمات ایشان سپاسگزاریم. همچنین بر خود فرض می‌دانیم از زحمات بی‌شائبه‌ی سرکار خانم حمیده ادراکی، مدیر گروه عمومی دانشکده‌ی سما شیراز که اولین و مهم‌ترین

مشوق در تدوین این کتاب بوده‌اند، تشکر و قدردانی نماییم. از آقایان سیدعلی جعفری صادقی، محمدعلی حسین زادگان، جمشید معماری، مهدی زارعی، مرتضی جعفری و حسین مکرمی نیز که در بخش نخست کتاب با ما همکاری داشتند، کمال سپاس و امتنان داریم.

من به سر منزل عشقا نه به خود بردم راه قطع این مرحله با مرغ سلیمان کردم

www.ketab.ir

دیباچه

اول دفتر

صانع و پروردگار، حیّ توانا
صورت خوب آفرید و سیرت زیبا
مرغ هوا را نصیب و ماهی دریا
روزی خود می‌برند پشه و عقاب^۱
درین چاهی به زیر صخره صمّا^۲
برگ تر از چوب خشک و چشمه ز خارا^۳
نخل تناور کند ز دانه خرما
از همه عالم نهان و بر همه پیدا
از عظمت ماورای فکرت دانا
حمد و ثنا می‌کند که موی بر اعضا
حیف خورد بر نصیب رحمت فردا

اول دفتر به نام ایزد دانا
اکبر و اعظم خدای عالم و آدم
از دربخشندگی و بنده نوازی
قسمت خود می‌خورند منعم و درویش
حاجت موری به علم غیب بدانند
جانور از نطفه می‌کند شکر از نی
شریت نوش آفرید از مگس نحل^۴
از همگان بی‌نیاز و بر همه مشفق
پرتو تور سرادقات^۵ جلالش
خود نه زبان در دهان عارف مدهوش
هر که نداند سپاس نعمت امروز

۱- سیرغ.

۲- سخت و محکم.

۳- سنگی بسیار سخت و محکم از دسته‌ی سنگ‌های آذرین درونی.

۴- زنبور عسل.

۵- جمع سرادق: خیمه، سراپرده.

وز همه عیبی منزهی و میرا
با همه کرویسان عالم بالا
ورنه کمال تو وهم کی رسد آنجا

(غزلیات سعدی)

بار خدایا مہمنسی و مدبر
ما نتوانیم حق حمد تو گفتن
سعدی از آنجا کہ فہم اوست سخن گفت

www.ketab.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
دیباچه.....	ز
بخش نخست: دانش‌های ادبی	۱
تاریخ زبان فارسی.....	۳
انواع زبان‌ها.....	۳
رده‌بندی زبان‌ها بر اساس خویشاوندی.....	۴
زبان‌های ایرانی.....	۴
سبک‌شناسی.....	۶
کلیات سبک‌شناسی.....	۶
سبک‌شناسی نثر.....	۷
سبک‌شناسی شعر.....	۹
انواع ادبی	۱۳
ادبیات حماسی.....	۱۳
ادبیات غنایی.....	۱۴
ادبیات نمایشی.....	۱۴
ادبیات تعلیمی.....	۱۵
ادبیات داستانی.....	۱۶
ادبیات پایداری.....	۱۷
ادبیات تمثیلی و رمزی.....	۱۷
ادبیات انتقادی.....	۱۷
قالب‌های شعری	۱۸
فنون بلاغی	۲۳
فصاحت و بلاغت.....	۲۳
دستور ادب.....	۲۴
علم معانی.....	۲۴
علم بیان.....	۲۶

۳۳ مکتب‌های ادبی اروپایی

۳۵ بخش دوم: متون نظم و نثر فارسی

- ۳۷ رودکی سمرقندی
- ۳۹ حکیم ابوالقاسم فردوسی
- ۴۲ خواجه ابوالفضل بهقی
- ۴۶ باباطاهر همدانی
- ۴۷ خواجه نظام الملک توسی
- ۴۹ امیر عنصرالمعالی کیکاوس بن اسکندر وشمگیر
- ۵۰ ناصر بن خسرو قبادیانی بلخی
- ۵۳ محمد بن محمد عزالی طوسی
- ۵۵ عین القضات همدانی
- ۵۷ مسعود بن سعد سلمان لاهوری
- ۵۹ فریدالدین عطار نیشابوری
- ۶۱ عطاملک جوینی
- ۶۵ حکیم سنایی غزنوی
- ۶۷ نصرالله منشی
- ۶۸ ابوالفتح خیام نیشابوری
- ۶۹ انوری ایبوردی
- ۷۰ سعدالدین وراونی
- ۷۱ حسان العجم خاقانی شروانی
- ۷۳ نظامی گنجوی
- ۷۵ مولانا جلال‌الدین محمد بلخی
- ۷۷ سعدی شیرازی
- ۷۹ امیر فخرالدین محمود بن امیر یمین‌الدین فریومدی
- ۸۰ کمال‌الدین ابوعطا محمود کرمانی
- ۸۲ حافظ شیرازی
- ۸۴ محتشم کاشانی
- ۸۵ حزین لاهیجی
- ۸۶ جامی
- ۸۷ شیخ بهایی
- ۸۹ ابوطالب کلیم کاشانی

۹۰	میرزا محمدعلی صائب تبریزی
۹۱	میرزا ابوالقاسم قائم مقام فراهانی
۹۳	هاتف اصفهانی
۹۴	طیب اصفهانی
۹۵	فروغی بسطامی
۹۶	میرزا حبیب قالی
۹۷	محمدشفیع شیرازی
۹۸	علی اکبر دهخدا
۱۰۲	میرزا محمدتقی بهار
۱۰۴	محمدعلی جمال زاده
۱۰۷	علی اسفندیاری (نیما یوشیج)
۱۰۸	صادق هدایت
۱۱۹	سید محمد حسین بهجت تبریزی
۱۲۳	پروین اعتصامی
۱۲۴	رهی معیری
۱۲۵	کمال الممالک ایرج میرزا
۱۲۷	مهدی حمیدی شیرازی
۱۲۸	سیدجعفر شهیدی
۱۳۰	رسول پرویزی
۱۳۷	فریدون تولی
۱۳۹	محمد بهمن یگی
۱۴۵	سیمین دانشور
۱۴۹	عبدالحسین زرین کوب
۱۵۲	سید ابراهیم گلستان
۱۵۴	جلال آل احمد
۱۶۰	احمد شاملو
۱۶۲	محمدعلی اسلامی ندوشن
۱۶۴	سیاوش کسرایی
۱۷۱	فریدون مشیری
۱۷۴	مهدی اخوان ثالث
۱۸۰	غلامحسین یوسفی
۱۸۳	امیر هوشنگ ابتهاج

۱۸۴.....	سیمین بهبهانی
۱۸۵.....	سهراب سپهری
۱۸۶.....	مهرداد بهار
۱۸۷.....	فروغ فرخزاد
۱۸۸.....	علی شریعتی مزینانی
۱۹۰.....	غلامحسین ساعدی
۱۹۷.....	ظاهره صفارزاده
۱۹۹.....	محمد رضا شفیعی کدکنی
۲۰۱.....	حمید مصدق
۲۰۲.....	احمد رضا احمدی
۲۰۴.....	سید علی موسوی گرمارودی
۲۰۸.....	محمد علی بهمنی
۲۰۹.....	علی حاتمی
۲۱۶.....	حسین منزوی
۲۱۷.....	سلیمان هراتی
۲۱۸.....	قیصر امین پور
۲۱۹.....	علی رضا قزوه
۲۲۰.....	حمید رضا طالقانی

بخش سوم: ادبیات جهان ۲۲۵.....

۲۲۷.....	داتنه آلیگیری
۲۳۰.....	ویلیام شکسپیر
۲۳۱.....	زیب النساء
۲۳۲.....	یوهان ولفگانگ فون گوته
۲۳۳.....	لئو نیکلایویچ تولستوی
۲۳۶.....	راییندرانات تاگور
۲۳۷.....	موریس مترلینگ
۲۳۸.....	آندره ژید
۲۳۹.....	محمد اقبال لاهوری
۲۴۰.....	جبران خلیل جبران
۲۴۱.....	ارنست میلر همینگوی
۲۴۲.....	پابلو ترودا

۲۴۳	نازک صادق الملائکه.....
۲۴۴	جبرا ابراهيم جبرا.....
۲۴۶	گابریل گارسيا مارکز.....
۲۵۱	محمد کاظم کاظمی.....
۲۵۲	غاده السّمان.....

بخش چهارم: نگارش ۲۵۳

۲۵۵	ساده‌نویسی.....
۲۵۶	ویژگی‌های یک نوشته‌ی ساده.....
۲۵۶	نکات ساده‌نویسی.....
۲۵۷	بایدها و نبایدهای املائی و نگارشی.....
۲۵۸	علامه نشان‌گذاری.....
۲۵۹	نقطه (.).....
۲۵۹	نشانه‌ی پرسشی (?).....
۲۵۹	نشانه‌ی تعجب (!).....
۲۶۰	ویرگول یا کاما (,).....
۲۶۱	خاطره‌نویسی.....
۲۶۱	خلاصه‌نویسی.....
۲۶۲	فواید خلاصه‌نویسی.....
۲۶۲	پیشنهادهایی برای خلاصه‌نویسی.....
۲۶۳	نکات مهم در خلاصه‌نویسی.....
۲۶۳	نامه‌نگاری.....
۲۶۸	طنزپردازی.....
۲۷۱	طریقه‌ی ساخت پست الکترونیکی (رایانامه).....
۲۷۳	سفرنامه.....
۲۷۶	زندگی‌نامه.....
۲۷۸	مقاله.....
۲۷۹	چگونه یک مقاله‌ی پژوهشی بنویسیم؟.....
۲۸۵	گزارش.....
۲۸۸	کلمه‌های مشابه.....

کتاب‌نامه ۲۹۳